

die convenit Jonas cum nautis, ut conducatur in Tharsis: etenim navis erat ex Julia Gaditana (Hispanicè, Cadiz) quæ appulerat Joppem cum cocco, lanâ & lino; ut inde portaret in Gades balsamum; cujus navis insigne erat Hercules imago. Claud. Clemens in Tabul. Chronolog. Hispan. fol. 100. Tunc premisisis, quæ dicit historia sacra, Jonas deglutitur à ceto. Die ipso Veneris, & horâ ipsa qua Christus morte consummatus fuit, Jonas in mare projectus & à ceto devoratus. Sallin. Tom. 2. in Jonam, quæst. literal. 8. n. 11. Premisit Tom. 1. cap. 1. quæst. 91. à n. 4. Jonam nomen Jesu, cum in mare præcipitaretur, invocasse, & actutum impressum in fronte. Idem Guevara in Matth. 1. 21. Observat. 5. n. 32. Chrysostr. Homil. 1. in Luc. ait: Qua enim die conceptus est Dominus, eadem passus est. Eadem ipsa die Cæna parata fuit. Jechoniae Regis Juda è vinculis liberatio, & formatio Adæ de limo terræ, cum annunciatione Virginis Mariæ, designantur ab Elia Reufn. de libertate Jechoniae & ejus exaltatione, diximus 25. & 27. Februarii.

12 Reufner. indicat hodie suscitacionem Lazari à mortuis. Gisland. & Mariana in 4. Pasch. à num. 8. quos sequitur Alapid. Chron. n. 69. & Adrich. Ann. Christ. 34. exponunt Christi passionem per horas, quos tu videtis. Crucifixus est in Calvaria monte, quod tot insignia prius in hujus operis figuram peracta. Ex pulvere montis fuit formatum corpus Adami, asserit Talmud Tract. de Bereschit-Rabba, cap. 23. Ibi sepultum caput Adami, præmissimus. n. 6. & n. 1. creationem & lapsum: eodem ipso die in consummatione sæculorum (Verbi Divini incarnatione, & Dei-hominis morte in ligno) reparandum à ruina genus humanum per primum parentem, à felicitate propter lignum expulsus, quippe Verbum Patris lignum tunc studiosè notavit, ut solveret damna ligni. Eodem die quo Adam creatus est, & è paradiso ejectus. Irenæus Contr. Hæres. lib. 5. cap. 23. Dulci camocnâ Joann. Me- lo Souia de Incarnat. Dom. lib. 5. à v. 194. accinit:

Sole novo cum vernat humus, cum prata vi-
rescunt;
Hæc dies aderat mundo volventibus annis,
Quo malè primus homo colubri mortale ve-
nenum
Hauferat, & sobolem fusco subjecerat Orco.
Ille primus dies lethi, primusque malorum,
Qui fuit exitio miseris mortalibus: idem
Reddidit invisi nobis solatia casus.
Sumpsit & æthereis sacra de Virgine carnis

Filius, ut docti perhibent, ac rursus eodem Ipse crucis ligno divinus figuratur agnus. Illo namque die perfecta redemptio nostra. Hoc Pater Omnipotens, chari sapientianati Et pariter communis amor genitoris, & alma Prolis, ut est eadem semper divina voluntas, Una eademque majestas, unus & idem Omnipotens: at forma tribus divisa figuris. Apparuit humana vinci virtute tyrannum.

13 Antequàm expiraret in cruce per tres horas tenebræ factæ sunt per universam terram, & lux Solis, Lunæ atque astrorum defecit, quasi cuncta eclipsim paterentur, quam quidem vel ethnici philosophi cognovere. Vid. Vivar in Flavium Dextr. ann. Christ. 34. Commentar. 2. Illo mortuo (de Magni Panos interitu, 25. Decembr. n. 18.) petrae scissæ sunt, terra concussa: petra, id est montes ingentes, uti de Calvario refert Adrichom. in Jerusal. n. 252. de Monteferrato, Argaz in Margarit. Catalon. in Alvernia mons S. Francisci. Uvading. Annal. Minor. Ann. 1215. n. 15. in alijs orbis regionibus, Baron. ann. Christ. 34. à n. 107. Terra concussa, totus nempe terræ globus quasi è centro suo convulsus. Paul. Orosius lib. 7. cap. 4. Hujus terræ motus meminere AA. Ethnici, ut notat Eusebius in Chronic. ad ann. Christ. 33. Plin. lib. 2. cap. 84. Sueton. in Tiber. cap. 48. Excisso templi velo ex adytis Sanctuarij egressa est columba, quæ sedit super Crucis titulum. Ephraim ferm. de Passion. Baron. d. n. 127. & Aldrovand. de Avib. pag. 407. Tam in Incarnatione, quam in morte uni- versa mota, autumat Sanct. in 2. Agg. v. 7. n. 10. Adhuc unum modicum est, & ego commovebo cælum & terram & mare & aridam: &c.

14 Antequàm scinderetur internum ve- lum (de quo egimus Tom. 8. T. 5. n. 10.) au- ditas Angelorum templi custodum voces, dicentium: Transeamus ex his sedibus; alle- rit Hieronym. Epist. 150. quæst. 8. licet Jo- seph. 7. de Bell. cap. 12. signet in die Pente- costes, uti dicemus, n. 16. & 6. Maij, n. 8. Additque Hieronym. In Evangelio quod He- braicis litteris scriptum est, legimus, non ve- lum templi scissum; sed superliminare templi mira magnitudinis corruisse. E superliminari pen- debat velum. Haud dissimile, velum scissum, si superliminare corruit: quod quidem videtur prædictum à Propheta Evan- gelico, cap. 6. 4. ubi: Commota sunt super- liminaria cardinum à voce clamantis. Salvator- que N. expiravit clamore valido. Marc. 15. à 37. & Hebr. 5. 7. Sceptrum Juda mortuo Simeone Justo, defecit in Synagoga mag- na, id est in concilio Sanhedrim. Nihil aut-

Soufa.

Cælum & terra commota in incarnatione & Christi morte.

Columba egressa à Sanctuarij- eorum.

rum, si jam venerat Christus in terras, juxta Jacobi prophetiam, Genes. 49. 10. In so- lio mos erat, collocare sceptrum in sig- num regiae potestatis, de quo Petr. Cu- neus, 1. de Republ. Hebr. cap. 11. & Ga- latin. de Arcan. Cathol. verit. 4. à cap. 6. qui cap. 8. inquit: Hac de causa arbitror & miracula templi unâ cum scepro defecisse. Que- madmodum enim Judæi anno ante templi secun- di excidium quadragesimo, sceptrum omnino amiserunt; ita eodem quoque tempore, mira- cula templi unâ cum scepro perdidit, ut multis in locis ipsius Talmud habetur. In li- bro, qui dicitur Joma, ita legitur: Tradide- runt Magistri, quod 40. annis, in quibus Si- meon Justus ministravit, fuit fors Domini ascen- dens in dexteram (Allusum ad splendorem adamantis, vel lapidum, qui in pectoris Pontificis Summi dicebantur Urim & Thu- nim, de quibus die 8. n. 5-30. Februarii. 23- 15. Septembr. 9. & 17. Novembr. n. 1.) Ab illo autem tempore, quandoque in dexteram, quandoque in sinistram ascendebat. Erat quoque lingua splendoris albescens: ex eo autem tem- pore quandoque lingua albescebat, quandoque non. Lumen etiam vespertinum semper arde- bat: ex tunc autem aliquando ardebat, ali- quando extinguatur. Ignis quoque preparatio- nis, qui in altari Domini semper ardere sole- bat, semper validus erat, nec oportebat ligna illi apponere, exceptis duabus assellis: ex tunc vero, quandoque validus erat, quandoque non; & tamen sacerdotes nunquam cessabant totâ die ligna apponere. Immissa erat benedictio in mani- pulum & in duos panes, & in panes facierum; ita ut cuique Sacerdoti proveniret, quantum oliva, quo comederet & saturaretur, & essent quibus superesset: ex eo autem tempore immissa fuit maledictio in manipulum & in duos panes & in panes facierum; & omnibus Sacerdotibus inde proveniebat quantum una faba. Quadra- ginta vero annis antequàm domus Domini de- structa esset (quando scilicet interfecerunt Messiam) extinguebatur lumen vespertinum, & lingua splendoris rubebat ut sanguis, fors Domini in sinistra ascendebat, portaque templi, cum vespere clauderentur, de nocte seipsas ape- riebant, venientesque manè apertas inveniebant. Ita & Rabb. Joan. ben Zaccai. Modò vera, Rabbinis erubescere congruit. Hac in die & tempore mortis Christi quid singulare accidit in Imperio Romano, in symbolum libertatis totius mundi pretio sanguinis Sal- vatoris. Tot scædis nefariisque; criminibus Ti- berius tot annis infamis, hoc anno egregie in po- pulum, usuris oppressum, liberalitate usus est, disposito per mensas milies sestertio, faciæque

Tom. I. Ephem.

mutuandi copiâ sine usuris per tricinium. Ea summa est quinque millionum librarum; eo vide- licet tempore quo mundi verus Imperator & Re- demptor sanguinem ac merita inestimabilis pre- tij Sacramenta disposuit: quibus in perpetuum debitis nostris solveremur. Ita Sallian. in Epi- tom. ann. Tiber. 20. Sic in morte Tibe- rio imperante, sicut in mundum Christo veniente, Augustus combussit chirographa debitorum.

15 Mortuo Jesu, latronum adhuc vi- ventium crura franguntur, & latus Christi lanceâ à milite aperitur, è cujus vulnere ex- vit sanguis & aqua. Ad vesperam facultate obtentâ à Pilato, corpus deponitur de cru- ce, quod myrrhâ & aloë delibutum involvitur sindone, & collocatur à Jo- sepho & Nicodemo in monumento no- vo è petra scisso, capite occidentem versus, foeminis cuncta spectantibus. Adri- chom. Marian. & Alap. n. 79. Judæi au- tem propter invidiam (ait Anselm. ferm. de Passion. Domini. in fin.) recluserunt Joseph vivum in muro, quia Christum sepelivit. Uxor autem ejus locum filio ejus post ostendit: tan- dem post annos 40. venerunt Titus & Vespasi- anus Jerusalem destruentes & Joseph vivum de muro excluderunt. Longè aliter Fla- vius Dexter, Ann. Christ. 38. n. 2. igitur inquit: Jerusalemiani Judæi vehementer in- fensi Beato Lazaro, Magdalens, Mariæ, Marcellæ, Maximino, Josepho ab Arimathia, nobili Decurioni, & alijs plurimis; navi sine remis, velisque, ac sine gubernatore eos impo- nunt, & exulare mandant: qui per mare vastum divinitus delati, ad Massiliensem portum incolu- mes appellant. Huic sententiæ suffragatur Vi- varius; sed priori, Petr. de Natalib. lib. 4. cap. 2.

16 Hac in die ann. antecedenti, signat Adrichomius decollationem Joannis Bapti- stæ, jussu Herodis Antippæ; Ann. Christ. 33. Vide diem, 13. n. 7. & 25. Decembr. n. 26. Genebrard. Ann. 4159. post terræ motum, de quo die, 27. n. 6. subdit: Antè ever- sum à Romanis templum, aperuerunt se spon- te templi porta; que vix à 30. hominibus ape- riri poterant. Talmudici, Tract. Joma. cap. 4. R. Kimbi in 11. Zachar. Atingitur, quod in passione Domini templum, velum scissum, &c. Refragor omnino præter velum, quicquid in hunc Genebrardus reducit articulum: quandoquidem Joseph. 7. de Bell. cap. 12. minimè tunc, sed paulò antequàm Jerusa- lem caperetur à Tito (ut dicemus, 8. Septembr. n. 2.) refert prodigium, & visum horâ sex- tâ noctis.

Aaaa 2

Ro-

Joseph ab Arimathia virum sepe- litur, & à Romanis invenitur vivus.

Decollatio Baptistæ.

Porta tem- pli apertæ.

17 Romæ Hilaria. Hujus festi neque Kalendarium, neque Ovidius meminerunt; ait Rosin. lib. 4. cap. 7. Sanè prætermittit Ovidius, verum in V. K. R. apud Eliam Reusner. legitur: Hilaria, Matris Deum festa. Idem Gyrald. in Kalend. & Bucelin. ex varijs AA. Hilaria (inquit Herodian. lib. 1.) principio veris celebrata, maxima populi lætitiæ, ac nobilissimæ pompæ, popularibus insignia Magistratum sumentibus sine larvis. Vopiscus in Avelian. inquit: Hoc festum Romanorum proprium, in quo omnia festa & fieri debere sciunt. Ab aliquibus hæccine sacra Magnæ Matri dicuntur Megalesia propter ludos, de quibus, die 28. vel quia in honorem Deorum Matris, quæ etiam appellata Dea Lætitia; cujus faciæ ob nimiam foeminarum licentiam ab Augustino dicuntur Fugalia, ut præmissimus, die 17. n. 13. & 24. Februar. n. 11. Ejus imago foeminae ad tripudiantis similitudinem. Lætitia juvenilis cum Amore & Libidine conjuncta est. Hanc quoque pro Dea venerati sunt, nomine Vitulae Deæ: nam veteres Vitulari dicebant pro gaudere. Struck, de Sacrific. Gentil. cap. 42. Adi Hemelar. Tabul. 14. Numer. aur. Hæc pompa à Phrygiis sumpta, quasi pompa Cybeles. Ad VIII. Kalend. April. (ait Alexander Neapolit. 4. cap. 20.) Romanos Lætitia diem colere, quem Hilaria nuncupant: quo tempore Sol Zodiaci peragrato spatio per omnium Signorum stationes; ad nos revertens longiores noctibus efficit dies; quibus festa solemnia & ludos publicos & dies hilares concelebrant. Hinc de Alexandro Severo dicit in eo Lamprid. pag. 359. inter alia festa in hoc edisse ultra assuetam frugalitatem. Exhibebatur & anser diebus festis: Kalendis autem Januarijs, & Hilarijs Matris Deum, & Ludis Apollinarijs, & Jovis epulo & Saturnalibus, fastianus.

18 Henric. Smetius in Fastor. Ovid. gloss. inquit: Hilaria Magnæ Matri celebrantur. Mundi lætitiæ, ob diem illum primum, quem duceret longiorem: in hocque die 25. Cæsar Alexandriam recepit. Videlicet pridie, n. 16. & 26. April. Macrob. d. cap. 21. hujusmodi festum tribuit Veneri (de quo infra) causamque innuit, cur Veneri tribuatur, quod Magnæ Matri Telluri instituitur. Tunc hilaris Venus apparet, quæ pridem culta in imagine tristi. Simulacrum (inquit) hujus Deæ fingitur capite obnupto, specie tristi, faciæ manu lavæ intra amictum sustinens (eadem imagine tristitia pingitur à Paul. Bianchi in Execq. Isabel. Regin. Hispan. pag. 42.) lachryma visione conspicientium manare videntur.

Hilaria.

Megalesia.

Dea Lætitia.

Fugalia.

Imago Deæ Lætitie.

Imago Tristitiae.

Quæ imago præterquam quiddam lugentis est Deæ Terra quoque hyematis est, quæ tempore obnupta nubibus, sola viduata stupet: fontesque veluti terra oculi uberius manant, agrique iterum pro cultu vidui, inæstam faciem sui monstrant: sed cum Sol emerferit ab inferioribus partibus terræ, vernalisque æquinoctij transgreditur fines, augendo diem; tunc & Venus læta, & pulchra vident arva, prata herbis, arbores floribus. Ideo Majores nostri Aprilem mensē Veneri dicunt. Liqueat, quare festa Magnæ Matris. Telluris celebrantur titulo Veneris: etenim hoc in tempore haud festa Veneris, sed venustas plaudebatur Telluris.

19 Similiter Phryges fabulis (subdit) & sacrorum administrationibus immutatis, circa Matrem Deum, Actinen eandem intelligi præstant. Quis enim ambigat Matrem Deum terram habere? Hæc Dea leonibus vehitur, validis impetu atque fervore animabus (eadem imago apud Chartar. de Magnæ-Matre, pag. 140. & Albricium, de Deor. imagin. n. 17.) quæ natura cæli est; ejus ambitu aer continetur, qui vehit terram. Solem vero sub nomine Actinis ornatur & fistula & virgâ. Fistula ordinem spiritus inæqualis ostendit; quia venti in quibus nulla æqualitas est, propriam summum de Sole substantiam. Virga Solis potestatem asserit, qui cuncta moderatur. Præcipuum autem Solis in his ceremonijs veri rationem; hinc etiam potest intelligi, quod ritu eorum catabasi finitâ (id est, inferiore Solis meatu, vel descensu) simulationeque luctus peractâ, celebratur Lætitia exordium ad VIII. Kalendas Aprilis; quem diem Hilaria appellant; quo primum tempore Sol diem longiorem nocte facit. Actinis enim vel Horus dictus Sol, quem terra flebat, eò quod sub illa breviores conficiebat dies, quasi Sole capto: verum ab hoc die Hilaria; quia jam Sol ascendebat, & magis hemisphærium splendore illuminabat. De die 21. Ovid. 3. Fastor. v. 871. canit.

Tres ubi luciferos veniens præmiserit Eos, Ovid. Tempora nocturnis aqua diurna feres. Id est, Æquinoctium vernum. Quem diem Phryges Hilaria appellabant (exponit Anton. Constant.) celebrantes Lætitia exordium; quia sperabant diem nocte longiorem.

20 Et si Hilaria dicta, tamen quia circulus Æquinoctialis in tempeitates influit (juxta Plin. lib. 2. cap. 18.) uti contingit in recessu Tiberij, relicta Româ. Constant. d. Orbatu utroque filio (inquit in eo Sueton. cap. 39.) secessum Campanie petijt. Neque Roman. amptius redijt: sed & paucos post dies juxta Terracinam in prætorio, cui Spe-

Uide tel- lus læta & tristis?

Tellus Magna Mater.

Imago.

Sol dicitur Actinis.

Ovid.

In Æquinoctijs inæqualitas aeris.

Periculum Tiberij Imperatoris. Hinc addit ex Seneca, Epist. 55. Jultus Lips. Ibi spelunca sunt duæ magni operis laxo arrio pares, manufactæ; quarum altera Solem non recipit, altera usque in Occidentem tenet.

21 Erant inter Romanos Hilarij & Hilaria, quos dies exponit in loc. cit. Vopiscus, Baptista Egnacius. Habebant aliquot dies idolorum (inquit) quos nuncupabant Hilarios. Horum autem dierum alij erant privati, & Hilarij appellabatur; velut si quis celebravit nuptias, aut si filius natus fuerit. Alij verò erant vulgares seu publici, ut Rex aliquis publicè proclamatus publicas Hilarias subditis exhibebat: & his quidem diebus neque lugere licebat, sed spectacula & sacrificia quotidie perficiebantur publice; quin & judicia haberi cessabant, ludos spectabant, & convivij continuis peragebant dies Hilarij deputatos. Erant autem Hilaria festum proprium Romanorum in honorem Matris Deum. Videlicet Turneb. 24. Adversar. cap. 45. Coel. Rhodigin. in honorem Numinis Panos Hilaria celebrata astruit. Octavo Kalend. April. (scribit lib. 7. cap. 16.) quando jam productiores sentiuntur dies, Hilaria: Deo Pani credebantur sacra; quem ut omnium auctorem coluit priscorum vanitas. Hilaria quidem bis in anno celebrabantur, haud ut Polo cum auctore & sine auctore dicit, die 22. Februar. sed Bacchi, aut Panos titulo, die 17. Mart. ut diximus à n. 13. Hic auctor scribit quod primum occurrit, quadret, vel deviet; sicut hodierna die Spartano-

rum appingit Diamastigosim, quippe placuit, & Gyraldus quem allegat diem non signat, ut constat Synagm. 17. n. 53. Jam de pueris dicemus, 4. April. & 13. August. & de puellarum diamastigosi, diximus 26. Februar. n. 18. in rem ergo.

22 Die 25. (ait David Origan. in Festis Roman.) Hilaria celebrata sunt. Sunt qui festa Matris Deum & etiam Veneris putent; in quo à mulieribus Veneri sacra facta sunt. Astipulatur Alexander Neapolitan. 4. cap. 20. asserens: Quo mense mulieres Veneri sacrum facere, & myrto coronatas lavare tradunt Athenis. Hoc festum à Græcis sumptum, & à foeminis Romanis susceptum, de quo nobis 1. April. n. 7. Usus lavacri simulacrorum Dearum & à foeminis, frequens inter Græcos & Romanos, uti videbimus die 31. à n. 2. Hæc Venus dicta Magna Mater, ac Venus Cælestis (quippe ejus purissimus animus) secum habens comites Gratias seu Charites, hinc & hinc etiam Amorem &

Anterota, quibus imaginibus mutua exprimitur dilectio, & amor respondet amori. Chartar. d. pag. 344. Hac de causa duntaxat Cælestis florebat cæto. Kirch. in Panth. Hebraor. cap. 18. Natal. Comes, 4. Mytholog. cap. 13. atque Bulenger. de Oracul. cap. 91. Videlicet dicta 16. Februar. n. 13. ex Luciano (Quid ergo & ad quid Veneris cæstus, dicendum 1. April. à n. 8.) qui in Dea Syria, subdit: Cæstum habet, quo solam Venerem, cognomento Cælestem exornant. Foris autem & aliud illi aurum circumpositum est & lapilli admodum pretiosi.

23 Alij vocarunt Uraniam, quæ eadem cum Venere Cælesti, juxta Ludov. Nonnij sententiam in Goltz. Græciam, Tabul. 2. Cælestis dicitur, quia è cælo cecidit simulacrum, ut ait Paulanias, cap. 97. & Fornutus de Natur. Deor. n. 24. ait: Venus Cælestis, quæ gaudet columbâ, quod purum sit animal, & abhorret à sue. Hinc in compedibus ejus imago, uti diximus, die 11. n. 14. & simulacrum armatum Cælestis Veneris esse, quæ quidem Parcarum maxima contra vitia. Paulsan. cap. 17. Inter Græcos (inquit Chartar. d. pag. 345.) Venus Urania, hoc est, Cælestis, à qua purum & syncerum amorem ad nos manare arbitrabantur. In Laconia à Paulsan. cap. 106. figitur Uranij Veneris sanum, eorum omnium, quæ apud Græcos Veneri dicata sunt, maxime priscum & sacrosanctum. Dea signum in armis est. Nonnius, quod supra, exponit ejus imaginem: nimirum, in dextra pomum, & in sinistra arcus. Pomum quidem, quod illud à Paride obtinuit in certamine Dearum: arcus verò à filio Cupidine. Eadem imago in numismatibus Alexandri Magni, ut in Insul. Græcia, scribit Goltz. & in Græcia, Tabul. 33. Adi, 14. Febr. n. 13. Hæc singulari cultu adorabatur à Carthaginensibus, quàm postea, ut refert Xiphilin. in Avit. Roman. Imperator. & Trebell. Pollion. in uxorem duxit, & nuptiarum more in palatium deduxit, dotemque à Carthaginensibus exegit, cæterisque subiectis provincijs, ut pridem contigerat Athenis cum M. Antonio; de quo 22. Januar. n. 3. Apulejus, Floridor. 4. vocat eam Africa musam cælestem. Bolduc de Oggio Christian. lib. 2. cap. 2. inquit: Nos verò sic dictam putamus ab Urano, quod est unum de Noe nominibus, atque ab ipso derivatam. Hæc postea à Simone Mago, ut ait Irenæus de Hæresib. lib. 1. cap. 2. ducta in uxorem; quippe quæ in cælis habitabat, in corpus humanum fuit inclusa, & per sæcula velut de vase in vas transfugeret in alia

Imago.

Sola illa cæstum habebat.

Dicta Urania.

Et Armata.

Imago.

alia muliebria corpora, illo fingente ipsam habere in sponfam. Idem ingessit Numa de Nympha Egexia, ut ait Lactant. lib. 1. cap. 7. & nos, 17. Septembr. n. 13. Eadem metemplicoli Diodor. Sicul. 1. Biblioth. n. 4. refert, quod defuncti Ojridis anima in bovem (Apim) transmigrasset.

24 Plura fana habuit caelestis Venus: magnoperèque celebrata Carthagine, dictaque Virgo caelestis; ut refert Tertullian. in Apolog. cap. 23. Unde Augustin. 2. Civ. cap. 4. ait: Oblectantur caelesti Virgine. Cur Mater signata Deorum, & simul Virgo caelestis; dicitur n. 27. & 32. Prae ceteris quidem Dijs (subdit Pausan. de Achæis, cap. 234.) religiosissime caelestem Venerem colunt; in cuius adem penetrare viris nefas: in eius verò quam Syriam nominant, Dea; non nisi statis diebus intrant, ut se & reliquis certo ritu expiationibus, & vitis præcipue moderatione lustraverint. Non decrant vel Athenis speciales in adorationem cultus. Ipse cap. 14. & Nonnius d. Tabul. 26. scribunt: In Attica, non multum à Vulcani templo Urania Veneris ades abest. Assyrii primi huius Urania cultum instituerunt; quo Paphi in Cypro imitati sunt, ac Phœnices qui Ascalonem in Palestina tenent. A Phœnicibus Cytherij edocti, eadem sacra susceperunt, quæ Ægeus Atheniensibus tradidit. A Porphyriane, quod apud eos est caelestis Veneris templum ad dicatum.

25 Præut auguror, universa excerpta ex Herodoto, qui lib. 1. n. 32. inquit: Scythia, ubi retrocedentes, in urbe essent Ascalone Palestina, bonaque parte illorum nullam injuriam inferente; pauci aliquot reliqui Veneris Urania sanum depopularunt, inter cetera huius Dea sanum vetustissimum: siquidem quæ in Cypro est ades, ex hac prodijt; quod etiam ipsi Cyprij referunt. Quineriam illud apud Cythera delubrum, Phœnices, ex hac Syria regione orti, condiderunt. At verò ipsa Dea templi spoliatoribus eorumque posteris semper immisit morbum femineum, &c. Ex his patet apud Ascalonitas caelestem, quam adorabant Venerem, fuisse Dagon, de qua Isagog. Febr. n. 6. & alibi agemus. Pausan. cap. 198. vocat Lucinam caelestem Venerem. Apulejus, lib. 6. Metamorph. Junonem facit, dicens: Magni Jovis germana & conjuga, sive tu Sami tenes delubra, sive celsæ Carthaginis, quæ te virginem veltura leonis cælo commeanem percolit. Turnebus, 22. Adversar. cap. 25. dicit Uraniam. Hanc Hellogabalus Imperator Deo suo Alagabalo nuptum dedit. Bulenger. ex Xiphilino, quod supr. & Carthagine Oraculum habuisse asserit. Unde Capitolina. in Peripatæ, ait. Va-

ticinationibus, qua de templo caelestis emergunt. Vives in loc. Civ. cit. ait: caelesti Virgini Berecynthia Matris Deorum. Frequenter enim dicitur Venus & Virgo caelestis. Tertullian. d. Ista ipsa Virgo caelestis pluviarum pollicitatrix. Spartian. in 30. Tyrann. de Celso: Pælo Dea caelestis ornatus. Denique Ammian. Marcellin. lib. 22. De caelesti argenteo brevi sigmento. Aptius & in rem Salvian. de Dei provid. cap. 8. Habent intra muros patrios intestinum scelus, caelestem illam scilicet Asrorum Demonem; cui ideo reor veteres Pagani tam speciosa appellationis titulum dederunt; ut quia in ea non erat Numen, nomen aliquod esset.

26 Dicta caelestis, eò quod Alma Venus, id est, sancta & pulchra. Festus, lib. 1. Vel quia ejus simulacrum pulcherrimum de cælo descendit, & ne ab homine videretur, clausum erat in saxo concavo. Unde in pompam à Coribantibus portabatur in Deæ signum, quasi hierotheca, lapis niger cavus, ut diximus, die 6. n. 21. Pautamas de Venere Hortensi (quia in hortis imago posita, ut arbitratur Gyrard. Synagm. 13. n. 18.) in nostrum argumentum infit cap. 17. De ea verò urbis reguuncula, quam Hortos Athenienses vocant, & Veneris in ea templo, signoque quod templo adfistit, figurà ut Hermæ quadratâ; nihil fide dignum est. Indicat caelestem Venerem esse. Idem placet Nonnio, in Insul. Græc. Tabul. 26. In nullo horum templorum fas erat in libamina effundere vinum. Natal. Comes. 4. Mytholog. cap. 13. In cunctis ritus & simulacri forma adinstar Paphiæ Veneris. Unde Tacit. 2. Histor. cap. 3. ait: Sanguinem ara offundere, vetitum: precibus & igne puro altaria adolentur, nec ullis imbris quamquam in aperto madescunt. Simulacrum Deæ non effigie humana: continuus orbis latiore initio, tenuem in ambitum metæ modo exurgens; & ratio in obscuro. Ita etiam simulacrum Veneris caelestis, seu Magnæ Matris, de quo Chartar. d. pag. 143. Prælibavimus aliquantulum, die 6. cit. & ex professio agemus, 10. Maij, quo de Venere Paphia.

27 Romani mysticè cogitarunt, sed scopum altum cogitationis non cognoverunt, pingentes & itatuam Virginis Matris, & collocantes in culmine templi Vestæ, ut diximus loc. præcit. n. 8. In templi culmine Virgo erat efficta, que ulnis infantem continebat. Idem, pag. 150. Perpulchra cogitatio. Hæc sanè ut diximus ex Tertull. caelestis Virgo. Vesta signata per ignem & fecundum & sterilem. Mater Deorum omnium: hanc

Mater & Virgo.

Urania Virgo caelestis.

Plethi Scythas ejus templi gratiores.

Dagon.

Dicta caelestis, Juno, Lucina, n. 10. Alogabali Dei.

Ejus oraculum.

Etiã Alma Venus.

Ejus hierotheca.

Et sacra specialium.

Venus Paphia.

Imago singularis caelestis Virginis Urania.

hanc enim tametsi prolibus abundantem, tamen virginem dicebant, ut qua esset etiam Vestarum quod talis voluit, à patre videri & credi. Ludov. Vives, quò supr. Kircher. d. ex Ælian. lib. 10. Animal. histor. cap. 27. inquit: In Ægypto Venerem religiosè & sanctissime coli solitam, quam Uraniam, id est, caelestem Venerem appellabant; atque Vaccam etiam ideo venerabatur; quia asfinitatem & convenientiam cum Dea ipsa habere existimetur. Vacca autem non offerebatur, nisi Isidi. Alio nomine caelestem, & Uraniam vocabant, nimirum Nephtem; ut diximus, 5. Februar. num. 21. Apud Arabes Venus caelestis vocabatur Deus & Dea Chabar, vel Kabar. quam Planetam Venerem arbitror, seu Phosphorum, hoc est, Luciferum. Unde Ælian. d. lib. 4. cap. 2. inquit: Hujus color ruber, purpureus, aureus, quod pridem de Venere dixerat Anacreon, Carm. 9. & duntaxat applicari valet Planetæ ob varietatem radiorum. Euthymius Zygabenus, 2. p. Panopl. titul. 24. aluit: Colebant (ait) Luciferum Venerem, quam propria lingua Chabar (quod Magnum significat) appellabant, adorabant. Alia 10. Septembr. n. 7. fusèque tractat Kircher. quò dudum, cap. 16. Perspicuus cogitatio elucet ex Eusebio, lib. 3. de Vit. Constant. pag. 144. ubi: Dies stata erat, qua per caelestis invocationem, à cacumine Libani ignis trajiciens, quasi stella per aerem lapsa, in fluvium se mergebat prope fluentem. Dicebant autem astrum hoc caelestem esse Venerem. Idem apud Sozomen. lib. 2. cap. 5. & Jul. Cæsar. Bulenger. de Oracul. cap. 104. Denique Gyrard. Syntagm. de Mests, minacem illam ac diram Helenæ stellam, Uraniam appellat.

Dicta Isis & Nephte.

Etiã Kabar.

In ejus sacris emblematum demonis.

Dicta cur Fortuna caelestis.

Ejus potentia.

Ferte gradus, nec vos casto miscete labori. Dum satis est monuisse Dea, quæ si quæ pudicâ mente valet, si qua illasi sibi corporis adstar. 29 Hic designantur duæ Veneres & gemini amores; ut ibid. observat Typotius, alijque plures ex Platone in Sympos. eò quòd nunquam Amor sine Venere. Venus antiqua caelestis, sine matre è cælo nata: è terra junior cum Amore vulgari. Cum illa honestas, cum juniore sociâ voluptas. Illam comitatur Anteros, id est, inimicus Cupidinis, qui sequitur vagam Venerem. Cicer. 1. Officior. Apollodor. 1. Biblioth. n. 3. contra Platonis sententiam, ait: Urania citra concubitum Junoni nata. Nil obstat: in fabulis distat linea consequentiæ. Apud Mythologos sanè inconciliū, Venerem oppositam Veneri & Amorem Amori; ita ut profanus cedere cogatur caelesti, fracti sint arcus, & sine luce faces. Marian. ex Græco 4. Epigr. sic vertit:

Dic ubi sunt incurvi arcus, ubi tela (Cupido) Mollia queis juvenum figere corda soles? Fax ubi tristis? Ubi penna? Tres nude corollas Fert manus? Unde aliam tempora cincta gerunt? Haud mihi vulgari est, sanè cum Cypride quicquam: Ulla voluptatis nos neque forma tulit; Sed puris hominum succendo mentibus ignes. Alia, 14. Octobr. à n. 10.

30 Habuit templum ejus lucernam inextinguibilem, de qua Fortun. Licetus, 1. de Lucernis Antiquor. cap. 6. & Grannuyle, 16. de Propriet. rer. cap. 12. inquit: Semel ignis accensus nunquam extinguitur: de quo Gentiles capri sacrilegio, mirabantur. In templo Veneris erat factum candelabrum; in quo erat lucerna sic ardens, ut nulla tempestate, nullo imbre extrinsecui posset. Eadem apud Lidor. 16. Origin. cap. 4. cunctaque excerpta ex Augustino, 21. Civit. cap. 6. ubi postrelata, inquit: De isto autem fano Veneris & lucerna inextinguibili, addimus: humanarum & magicarum, id est, per homines demoniacarum artium, & ipsorum per seipsos demonum multa miracula. Ergo lucerna illa mechanicum aliquid de lapide Asbesto ars humana molita est; aut arte magicâ factum est, quod homines illa mirarentur in templo: aut demon quispiam sub nomine Veneris, tantâ se efficacità presentavit; ut hoc ibi prodigium & appareret hominibus, & diutius permerneret. Ad Ludov. Vives hic, & quæ diximus de his lucernis inextinguibilibus, fusè; Tom. 3. T. 4. à n. 22.

31 Venus caelestis aram habebat communem.

Sil. Ital.

Geminae Veneres & Amores.

Anteros.

Urania sine matre.

Profanus vincit Amor caelestis.

Marian.

Lucerna caelestis Veneris.

Parcite pollutis contingere vincula palmis, Et procul hinc moneo, procul hinc quæcumque profana